

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ

INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES FOR TEACHING FOREIGN LANGUAGES IN HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS IN UKRAINE

У межах даного дослідження обґрунтовано доцільність упровадження інноваційних педагогічних технологій та методик у процес іншомовної підготовки студентської молоді. Відстежено стійку тенденцію до розширення впливу інформаційно-комунікаційних технологій на організацію навчання іноземної мови у вищих навчальних закладах України. Визначено основні лінгводидактичні завдання й потенціал комп'ютерних програм, мультимедійних засобів, мережі Інтернет, автоматичних систем перевірки та оцінювання знань під час викладання іноземної мови. Доведено, що використання інформаційно-комунікаційних технологій якісно впливає на формування вмій і навичок у різних видах мовленнєвої діяльності, сприяє ефективному та результативному опануванню іноземної мови. Розглянуто перспективи подальшого застосування ІКТ у навчальній діяльності вітчизняних ВНЗ.

Ключові слова: ІКТ, комунікативна компетенція, іноземна мова, мультимедіа, Інтернет, презентація, комп'ютерне тестування.

В пределах данного исследования обоснована целесообразность внедрения инновационных педагогических технологий и методик в процесс иноязычной подготовки студенческой молодежи. Отслежена устойчивая тенденция к расширению влияния информационно-коммуникационных технологий на организацию учебы иностранного языка в высших учебных заведениях Украины. Определены основные лингводидактические задачи и потенциал компьютерных программ, мультимедийных средств, Интернет-сети, автоматических систем проверки и оценивания знаний при преподавании иностранного языка. Доказано, что использование информационно-коммуникационных технологий качественно влияет на формирование умений и навыков в разных видах речевой деятельности,

способствует эффективному и результативному овладению иностранным языком. Рассмотрены перспективы последующего применения ИКТ в учебной деятельности отечественных ВУЗов.

Ключевые слова: информационно-коммуникационные технологии, коммуникативная компетенция, иностранный язык, мультимедиа, Интернет, презентация, компьютерное тестирование.

The expediency of introducing innovative pedagogical technologies and methods into the process of students' foreign language training is substantiated within the limits of the given research. A steady tendency towards the expansion of the impact of information and communication technologies on the organization of teaching a foreign language in higher educational establishments of Ukraine is observed. The basic linguodidactic tasks as well as the potential of computer programs, multimedia means, the Internet, knowledge testing and assessing automatic systems in the process of teaching a foreign language are determined. The article highlights that the application of computer technologies, Internet resources, multimedia systems in the process of teaching foreign languages facilitates the transition from traditional to innovative individualized forms of teaching, optimizes the absorption of language structures and grammatical rules and also overcomes the problem of monotony of classes in the formation of the language and communicative competence of students. The use of information and communication technologies is proved to influence qualitatively on the formation of skills and abilities in different kinds of speech activities as well as to promote efficient and effective mastering a foreign language. Prospects for further application of ICT in the educational activity of domestic higher educational institutions are considered.

Key words: ICT, communicative competence, foreign language, multimedia, Internet, presentation, computer testing.

УДК 316.776:378.147.091.33:004

Шайнер Г.І.,
канд. пед. наук,
доцент кафедри іноземних мов
Національного університету
«Львівська політехніка»

Гавран М.І.,
канд. пед. наук,
доцент кафедри іноземних мов
Національного університету
«Львівська політехніка»

Постановка проблеми. Реорганізаційні зміни українського суспільства, модернізація вітчизняної системи освіти, досягнення в галузі теорії та практики навчання зумовлюють необхідність оновлення змісту та методів застосування інноваційних підходів до викладання іноземних мов у вищих навчальних закладах України. Реформування навчального процесу відбувається у відповідності із загальноєвропейськими вимогами до якості навчання: інформатизація освітнього простору, інтеграційні процеси в освітній галузі, налагодження співпраці українських та європейських ВНЗ у сфері навчальної та наукової діяльності, студентські міжнародні обміни, можливість здобуття другої вищої освіти та навчання за магістерськими програмами за кордоном.

Концентрація уваги на підвищенні якості навчання актуалізує доцільність застосування інтерактивних і комунікативних методик викладання іноземної мови. Реалізація особистісно-орієнтованого підходу до організації навчальної діяльності студентів передбачає залучення інформаційно-комунікаційних технологій до процесу навчання. Вони надають студентам доступ до нових джерел інформації, інтенсифікують пізнавальну діяльність, сприяють формуванню навичок грамотного усного та писемного іншомовного спілкування. Сучасні інформаційні технології є ефективним інструментом, який полегшує засвоєння знань, робить навчання інтерактивним, комунікативно спрямованим, цікавим та індивідуальним.

У світовій освітній практиці інформаційно-комунікаційні технології розглядаються як якісно нові засоби поширення знань.

Використання комп'ютерних технологій, Інтернет-ресурсів, мультимедійних систем у викладанні іноземної мови сприяє переходу від традиційних до новаторських індивідуалізованих форм навчання, оптимізує засвоєння мовних структур та граматичних правил, а також долає монотонність заняття в процесі формування мовленнєвої та комунікативної компетенції студентів. З огляду на це використання передового вітчизняного досвіду, в тому числі й зарубіжного, є необхідною умовою модернізації всіх ланок української іншомовної освіти в рамках державних освітніх стандартів нового покоління. У даному контексті залучення інформаційних технологій у навчальний процес вітчизняних вишів є доцільним і актуальним та потребує додаткового й скрупульозного вивчення і подальшої адаптації до українських реалій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій навчання іноземної мови стало предметом дослідження багатьох вітчизняних науковців. Ю. Буровицька [1], І. Заярна [9], Т. Моторнюк [11], Н. Рожкова [14], Н. Сорокіна [15] та ін. вивчають особливості застосування сучасних технічних засобів та інформаційних ресурсів для формування комунікативних навичок іншомовного спілкування. Дослідники наголошують на інноваційності та ефективності застосування інформаційно-комунікаційних навчальних технологій, які активізують процес пізнання, стимулюють інтерес і підвищують мотивацію студентів до опанування іноземної мови. Однак наявна історіографія не вичерпує багатоаспектності окресленої науково-педагогічної проблеми. Детального вивчення потребують питання, пов'язані з розробленням методики викладання іноземної мови на основі інформаційно-комунікаційних технологій, вирішенням основних дидактичних завдань за допомогою ресурсів Інтернету тощо.

Постановка завдання. З огляду на це метою статті є всебічне висвітлення основних шляхів імплементації здобутків зарубіжної та вітчизняної педагогіки щодо використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі викладання іноземної мови у ВНЗ України.

Виклад основного матеріалу. Невід'ємним компонентом розвитку сучасного інформаційного суспільства є комп'ютеризація вищої освіти України, що супроводжується кардинальними змінами в педагогічній теорії та практиці, пов'язаними із внесенням коректив у зміст технологій навчання на основі використання новітніх технічних засобів.

Загальною стратегією навчання іноземних мов стає комунікативний компетентісно-орієнтований підхід, спрямований на оволодіння іншомов-

ним міжкультурним та професійним спілкуванням. У даному аспекті значно зростає вплив інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) на формування умінь та навичок спілкуватися в усній та письмовій формі з урахуванням мотивів, цілей та соціальних норм мовленнєвої поведінки в типових сферах і ситуаціях.

Під інформаційно-комунікаційними технологіями розуміємо сукупність методів, засобів і прийомів навчання, які використовуються для відбору, опрацювання, зберігання, подання, передачі різноманітних даних і матеріалів із метою підвищення ефективності різних видів діяльності [6]. У терміні відстежується зв'язок між «комунікацією» та «інформацією», що підкреслює подвійний характер технології: інформаційний зміст (інформаційне середовище) та комунікативні можливості (засіб зв'язку) [2, с. 109]. Під такими технологіями мають на увазі комп'ютери, мережу Інтернет, радіо- та телепередачі, а також телефонний зв'язок, які дозволяють користувачам створювати, зберігати, передавати та змінювати інформацію [1, с. 23].

Саме обробка інформації є однією з фундаментальних складових частин будь-якої діяльності. До можливих джерел такої інформації можна віднести навчально-довідкову художню наукову літературу, матеріали ЗМІ, ілюстративний статистичний матеріал, інтерв'ю зі спеціалістом, аудіовізуальні джерела, Інтернет-ресурси. Пошук та робота з іншомовними джерелами інформації є основоположним видом діяльності саме для процесу вивчення іноземних мов, де занурення до іншомовного інформаційного простору уможливорює доступ до природного іншомовного середовища [4, с. 51].

Організація навчальної діяльності за допомогою інформаційних технологій забезпечує оптимальну послідовність для кожного студента, швидкість сприйняття матеріалу, можливість самостійної організації роботи; посилює позитивну мотивацію, скорочує час вивчення дисципліни; формує навички аналітичної і дослідницької діяльності; гарантує проведення самоконтролю якості здобутих знань і навичок [14, с. 123].

Інтегровані підходи до вивчення мов базуються на двох важливих технологічних розробках: Інтернет-мережі та мультимедійних технологіях.

Великі можливості в підвищенні ефективності процесу викладання іноземних мов дає використання Інтернет-ресурсів. Основною вимогою до навчання іноземних мов із їх використанням є створення взаємодії на занятті, що в методиці називають інтерактивністю, яка не просто моделює реальні життєві ситуації, але й змушує студентів проявляти адекватну реакцію на них за допомогою іноземної мови. Інтернет дає студентам доступ до інформації, включаючи аудіювання, читання і письмо [10].

На основі ресурсів Інтернету можна вирішити декілька типів дидактичних завдань: поповнювати словниковий запас лексичними одиницями аутентичних текстів Інтернету; вдосконалювати вміння діалогічного та монологічного мовлення на основі проблемного обговорення інформаційних ресурсів Інтернету; формувати та вдосконалювати мовні навички на основі опрацювання навчальних матеріалів різноманітних дистанційних курсів з іноземної мови та спеціальних курсів і дисциплін; формувати мотивацію на основі систематичного вивчення реальних Інтернет-матеріалів тощо [9, с. 92].

Ефективність використання Інтернет-простору залежить від вірного вибору способів подачі інформації, створення умов практичного закріплення навичок мови кожним студентом, обрання таких методів навчання, які розвиватимуть активність та творчість кожного студента.

Зазвичай найпростіше застосування Інтернету в навчанні іноземних мов – це використання його як джерела додаткових матеріалів. Студенти можуть працювати в комунікативному середовищі в реальному часі або обирати засоби, які дадуть їм змогу створити і перевірити повідомлення; зайти на форум і поспілкуватися з одним або декількома співбесідниками. Однак найповніше можливості Інтернету розкриваються під час використання його в навчальній аудиторії: це можуть бути спеціальні тренувальні вправи для дистанційного навчання мов, електронне листування з іноземними партнерами, творча діяльність цілих колективів під час створення інтерактивних журналів тощо [3].

Мережа Інтернет пропонує своїм користувачам різноманітні інформації і ресурсів для підвищення організаційних і педагогічних можливостей вивчення іноземної мови. Базовий набір послуг включає в себе електронну пошту, телеконференції, відеоконференції, можливість публікації власних наукових робіт на навчальних сайтах і отримання відгуків на них із різних країн світу, створення власної домашньої сторінки та розміщення її на Web-сервері, доступ до інформаційних ресурсів: довідкових каталогів (Yahoo!, InfoSeek/ UltraSmart, LookSmart, Galaxy) та пошукових систем (Alta Vista, HotBob, Open Text, WebCrawler, Excite) [7, с. 92].

Найпростіший і найефективніший спосіб обміну інформацією – це електронна пошта, яку викладачі англійської мови використовують для підтримки зв'язку зі студентами [11, с. 115]. Під час виконання самостійної роботи або студентських науково-дослідних проектів електронна пошта є незамінною. Ефективним засобом оперативного обговорення проблем є теле-, відеоконференції та чат-системи, що поділяються на загальнодоступні і локальні. Теле-, відео конференції проводяться в мережі Інтернет із будь-якої теми, викладачу або

студенту необхідно знайти сайт та час їх проведення, зареєструватися і в режимі он-лайн прийняти в них участь.

Із метою максимального наближення до реальних умов майбутньої професійної діяльності фахівців ці заходи передбачають ситуації, з якими студенти можуть зіштовхнутися у своїй майбутній роботі. До таких заходів належать: Vip Forum, English Speaking Club, Movie Club та наукові студентські конференції, які надають студентам можливість проводити дискусії, диспути, переглядати та обговорювати фільми, презентації, готувати есе іноземною мовою. Дискусійні клуби містять у собі риси не лише навчальної, але й професійної діяльності. Наприклад, Vip Forum можна розглядати як «репетицію» міжнародної конференції, під час якої студенти доповідають іноземною мовою, готують презентації, відповідають на запитання «учасників» конференції, наводять аргументи та контраргументи, а також обмінюються інформацією про останні досягнення у сфері професійної діяльності [2, с. 110]. Використання мультимедійного проектора на цьому заході дозволяє демонструвати мультимедійні презентації, проектні роботи, таблиці, графіки та схеми, а також відеоматеріали професійної спрямованості. Поєднання графіки, анімації, фото, відео та звуку в інтерактивному режимі навчання активізує роботу всіх сенсорних каналів студентів та створює інтегроване інформаційне середовище, в якому відкриваються нові можливості для навчання іноземної мови.

Глобальна Інтернет-мережа пропонує безліч ресурсів, до яких належить і можливість публікації власної інформації, наприклад у блогах. Блог являє собою веб-сайт, змістом якого є записи (пости) у вигляді тексту, зображення або мультимедіа, які регулярно додаються та коментуються. Блоги, які доцільно використовувати на заняттях з іноземної мови, можна поділити на декілька груп: «блог викладача» (створений викладачем, у якому представлено програми курсів, завдання для самостійної роботи студентів, матеріали для аудіювання, відеоматеріали тощо); «блог студента» (особистий інтернет-простір студента, у якому він надає інформацію про свої інтереси та зацікавлення, висловлює власну думку щодо активних тем занять); «блог групи» (призначений для розміщення інформації як викладачами, так і студентами з метою спільного обговорення певних тем у межах позааудиторної роботи); «блог-проект» (створений для презентації проектів та результатів спільної роботи студентів) [8, с. 76]. Використання блог-ресурсів посилює мотивацію студентів, сприяє свободі в пошуку необхідної для них інформації, сприяє розвитку вмінь аналізувати й коментувати отриману інформацію.

Різнорічне застосування у процесі навчання іноземної мови може мати і відео-канал "YouTube".

Впровадження та систематичне використання сучасних аудіовізуальних матеріалів із ресурсу Youtube (слайд-презентацій, телекомунікаційних дискусій та дебатів за участю експертів) дозволяє оптимізувати навчальний процес і покращити не лише мовну, а й загальнопрофесійну підготовку майбутніх фахівців.

Навички мовної комунікації розвиваються через можливість використання Інтернет-простору також для створення самостійних проектних робіт студентами. Інтернет-проекти надають можливість практично застосувати набуті знання в реальних життєвих ситуаціях та поділяються на www- проекти і e-mail-проекти. Перші передбачають виконання завдань студентами шляхом знаходження інформації в Інтернеті та надання результатів свого пошуку [2, с. 109]. Вибір теми проекту повинен співпадати з програмою курсу, але одночасно вона має бути цікавою для студентів. Щоб провести подібний проект, викладачі формують групу, визначають терміни виконання проекту та готують додаткові матеріали. Виконуючи e-mail-проекти, учасники обмінюються інформацією через електронну пошту. Зазвичай такі проекти викладачі кафедр іноземних мов складають із двох чи кількох груп – учасників із різних міст та країн, і передбачають спілкування іноземною мовою. Перевагою таких проектів є те, що комунікація іноземною мовою відбувається з реальними партнерами, які передають цікаву інформацію та обговорюють актуальні проблеми. Участь в Інтернет-проектах підвищує рівень практичного володіння англійською мовою і комп'ютером, формує навички самостійної діяльності, заохочує ініціативність. У процесі проектної роботи відповідальність покладається на самого студента як індивіда. Найважливішим є те, що студент, а не викладач, визначає, що міститиме проект, в якій формі і як пройде його презентація [2, с. 110].

Різновидом інформаційних технологій навчання є технологія мультимедіа як сукупність відео-, аудіо- та інших засобів відображення інформації, що інтегровані в інтерактивному програмному середовищі [5, с. 4]. Мультимедійні програмні засоби дозволяють інтегрувати текстову, графічну, анімаційну, відео- і звукову інформацію, що дозволяє підвищити рівень засвоєння навчального матеріалу [11, с. 116].

До основних дидактичних можливостей мультимедійних засобів належить: підвищення мотивації навчання; активізація навчальної діяльності студентів, посилення їх ролі як суб'єкта навчання; індивідуалізація процесу навчання, використання основних і допоміжних навчальних впливів, розширення меж самостійної діяльності; урізноманітнення форм подання інформації та типів навчальних завдань; створення навчального середовища, яке забезпечує «занурення» студента в певні уявні

соціальні і культурні ситуації; постійне застосування ігрових прийомів; забезпечення негайного зворотного зв'язку, можливість рефлексії [6].

Серед найбільш ефективних прийомів застосування мультимедійних технологій можна виокремити такі, як: ілюстрація нового матеріалу наочними засобами; перевірка знань шляхом проведення комп'ютерного тестування; опрацювання додаткового матеріалу для поглиблення знань із теми; перевірка фронтальної самостійної роботи забезпечується поряд з усним, візуальним контролем результатів; виконання і контроль проміжних і остаточного результатів самостійної роботи [5, с. 6].

І.В. Ставицька пропонує різні способи застосування засобів мультимедіа в навчальному процесі, серед яких: використання електронних лекторів, тренажерів, підручників, енциклопедій, розроблення ситуаційно-рольових та інтелектуальних ігор із використанням штучного інтелекту, моделювання процесів і явищ, забезпечення дистанційної форми навчання, побудова систем контролю й перевірки знань і умінь студентів (використання контролюючих програм-тестів), створення і підтримка сайтів навчальних закладів, створення презентацій навчального матеріалу, здійснення проективної і дослідницької діяльності студентів тощо [7, с. 93]. А також мультимедійні технології дозволяють розробити яскраві та більш цікаві вправи на говоріння.

Застосування мультимедійних технологій дозволяє студентам самостійно готувати міні-проекти за тематикою спілкування та презентувати їх. Доцільне поєднання в комп'ютерному навчальному засобі (презентації, програмі) текстових, графічних, аудіо- та відеоматеріалів – мультимедійність – дає змогу максимально унаочнити навчальний матеріал [13, с. 140]. У процесі створення презентації студенти, використовуючи програму Microsoft Power Point, проявляють свої творчі здібності.

Мультимедійні навчальні презентації як мультимедійний продукт, що реалізує цю технологію, мають значний дидактичний потенціал. Вони дозволяють викладачу, компенсуючи відсутність електронних і друкованих посібників, що відповідають потребам навчального процесу, значно інтенсифікувати його за рахунок збільшення інформації, яка презентується, й скорочення часу на її подання, варіювання видів діяльності на занятті. Н.П. Дементіївська за цілями застосування поділяє презентації на: лекційні, проектні, тести та дослідження; за дидактичними ознаками – учительські та учнівські [15, с. 157]. Для студентів немовних спеціальностей важливим аспектом у навчанні є не тільки вивчення англійської мови, а й успішне її застосування, а підготовка презентації роботи за фахом англійською мовою є ефективним

видом діяльності з використанням комп'ютерних технологій.

Сьогодні в педагогічну практику входять різноманітні програми, спрямовані на комп'ютеризоване вивчення іноземних мов. До таких інформаційних засобів можна віднести мовні ігри, поетапне читання, реконструкцію тексту (Conversation Techniques, Self-Discovery, Pieces of Good Advice, Puzzle Stories), комп'ютерні програми ("Learn to Speak English", "Tell me more", "Business English") та різноманітні комп'ютерні словники, електронні енциклопедії, автоматизовані тестові системи [14, с. 123].

Поступово в навчальну практику входять: Webquests — інноваційна розробка проблемного завдання з елементами рольової гри, для виконання якого використовуються інтернет-ресурси; MovieMaker — програмне забезпечення для редагування та створення відео, обробки зображень та їх інтерпретації; Hotpotatoes — інструментальна програма-оболонка, яка допомагає викладачам самостійно створювати інтерактивні завдання і тести для контролю і самоконтролю студентів без залучення спеціалістів в області програмування. Movie-додаток дозволяє підготувати відео-реферат, доповідь, есе, інтерв'ю, презентацію відео-есе на основі перегляду чергового фільму або прослуховування лекції TEDTalk. За його допомогою студенти створюють власні відеоролики, розвивають навички ораторського мистецтва, лідерські якості, критичне мислення, комунікативні та творчі навички, вчаться виступати перед камерою, монтувати відео, поєднувати текст з аудіо та відео супроводом, що урізноманітнює навчальний процес.

Під час навчання мов за умов комп'ютеризації та інформації освіти виникають нові методи та форми навчання, такі як:

1) autodidaxie — тобто самоосвіта, яка досягається під час використання мережі Інтернет для зібрання та обробки інформації;

2) apprentissage guide — форма навчання, яка характеризується тим, що студент самостійно обирає форми роботи з матеріалом, який йому було запропоновано викладачем;

3) apprentissage dirige — форма самоосвіти: як навчальний матеріал, так і методи його опрацювання, обираються викладачем [3].

У педагогічну практику на основі інформаційних та програмних ресурсів активно впроваджується комп'ютерне тестування, за допомогою якого здійснюється поточний і підсумковий контроль іншомовної професійно-орієнтованої компетенції студентів [12, с. 97]. До беззаперечних переваг комп'ютерного тестування можна віднести об'єктивність результатів оцінювання, диференційований підхід під час автоматизованої перевірки, їх мотивація до вивчення іноземної мови.

Основними видами комп'ютерного тестування є: настановні тести (Placement tests), призначені для розподілу студентів у групи за рівнем володіння іноземною мовою; діагностичні тести (Diagnostic tests) виявляють слабкі та сильні сторони випробуваних; Achievement tests визначають досягнення студентів у певній галузі знань і спрямовані на вимір засвоєного граматичного або лексичного матеріалу; адаптивні тести (Adaptive tests) поділяються на декілька блоків питань різного рівня складності [12, с. 98].

Популярним стає метод оцінювання «реєр-тестування» (Peer evaluation) в режимі «онлайн», який ґрунтується на градуированих критеріях оцінки залежно від типу діяльності та дозволяє студентам самостійно оцінювати виконані завдання [12, с. 98]. Утім, використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі навчання студентів іноземної мови ще не гарантує підвищення його ефективності. Проблеми щодо застосування ІКТ є загальними для багатьох ВНЗ України. Це, насамперед: недостатня матеріально-технічна база, що не дозволяє широко використовувати ПК для вивчення іноземних мов, недостатнє програмне забезпечення, відсутність науково-методичних засобів, необхідних для організації самостійної роботи студентів, обмежений доступ до Інтернету.

Висновки з проведеного дослідження. Отже, центральною проблемою в сучасній методиці викладання іноземної мови є підвищення якості навчання в умовах зростання попиту на висококваліфікованих фахівців, здатних ефективно здійснювати професійну діяльність на сучасному ринку праці. Реалізація такої мети тісно пов'язана з нагальною потребою в підвищенні рівня володіння іноземними мовами випускниками ВНЗ, що передбачає впровадження інноваційних педагогічних технологій та методик із метою оптимізації пізнавальної діяльності студентів.

Використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі викладання іноземної мови дозволяє застосовувати сучасні ефективні форми навчання й підвищити індивідуалізацію та диференціацію навчальної діяльності студентів, оптимізувати засвоєння мовних структур і граматичних правил, а також урізноманітнити заняття під час формування мовленнєвої та комунікативної компетенції студентів.

Використання засобів ІКТ сприяє побудові нової моделі навчання, в якій домінують місце належить студентові, а сутністю навчання є не лише передача інформації, а й формування здатності самостійно здобувати знання, вдосконалювати свої комунікативні вміння та навички. Заняття іноземної мови з використанням ІКТ характеризуються динамічністю, зацікавленістю, наочністю, впевненістю у власних силах, високою продуктивністю

й ефективністю. Таким чином, упровадження ІКТ сприяє покращенню рівня знань студентів, забезпеченню гармонійного розвитку особистості, яка орієнтується в інформаційному просторі та здатна повноцінно реалізувати свій творчий потенціал.

Перспективу подальших досліджень із окресленої проблеми вбачаємо у вивченні особливостей використання усіх засобів ІКТ у процесі викладання різних аспектів мови, методів контролю й оцінки роботи студентів, етапів та змісту підготовки студентів і викладачів до технічних змін, їх готовності ефективно працювати в умовах інформатизації суспільства.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Буровицька Ю. Інформаційно-комунікаційні технології у вищих навчальних закладах: алгоритм впровадження. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки*. 2016. Вип. 133. С. 23–26.
2. Гресь А., Фатєєва В. Особливості застосування інформаційно-комунікативних технологій у процесі вивчення іноземної мови. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»*. Серія : Педагогіка. 2016. Випуск 258. Том 270. С. 108–111.
3. Дрофа Т. Використання сучасних інформаційно-комунікативних технологій під час викладання іноземної мови. URL : <http://www.psyh.kiev.ua/>.
4. Дудолодова А. Метапредметний підхід в іншомовній освіті. *Актуальні проблеми викладання іноземних мов для професійного спілкування : зб. наук. праць VII Всеукр. наук.-практ. конф., 19–20 трав. 2017 р.* Дніпро : Біла К.О., 2017. С. 50–53.
5. Заярна І.С. Деякі аспекти використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні англійської мови. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України : електронне фахове видання*. Серія: Педагогічні науки. 2015. Випуск 4. С. 1–9.
6. Інформаційно-комунікаційні технології в навчанні англійської мови. URL : http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/47521/.
7. Колонута Д. Сучасні технології у викладанні іноземних мов. *Науковий вісник Ужгородського національного університету : Серія: Педагогіка. Соціальна робота / гол. Ред. І.В. Козубовська*. Ужгород : Видавництво УжНУ «Говерла», 2014. Вип. 33. С. 92–94.
8. Кононова О. Використання блог-ресурсів на заняттях з іноземної мови. *Актуальні проблеми викладання іноземних мов для професійного спілкування : зб. наук. праць VII Всеукр. наук.-практ. конф., 19–20 трав. 2017 р.* Дніпро : Біла К.О., 2017. С. 76.
9. Кучик Г., Ольхович-Новосадюк М. Формування комунікативних навичок у вивченні іноземних мов з використанням мережі Інтернет. *Актуальні проблеми викладання іноземних мов для професійного спілкування : зб. наук. праць VII Всеукр. наук.-практ. конф., 19–20 трав. 2017 р.* Дніпро : Біла К.О., 2017. С. 92–93.
10. Лазаренко С., Шамсїтдінов А. Використання сучасних засобів інформаційно-комунікативних технологій у процесі викладання іноземних мов у вищих навчальних закладах. URL : <https://naub.oa.edu.ua/2015/>.
11. Моторнюк Т. Інформаційно-комунікаційні технології у контексті навчання англійській мові студентів ВНЗ. *Сучасні підходи до навчання іноземної мови: шляхи інтеграції школи та ВНЗ : матеріали III Міжнародної конференції (Харків, 12 квітня 2013)*. Харків, 2013. С. 114–116.
12. Пономарьова О.І., Ковальова А.В. Комп'ютерне тестування як метод контролю іншомовної професійної компетенції. *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки. Наукові дослідження. Досвід. Пошуки*. Харків : Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, 2015. Вип. 27. С. 92–100.
13. Пристай Г. Застосування інформаційно-комунікативних технологій у навчанні англійської мови. *Актуальні проблеми викладання іноземних мов для професійного спілкування : зб. наук. праць VII Всеукр. наук.-практ. конф., 19–20 трав. 2017 р.* Дніпро : Біла К.О., 2017. С. 139–140.
14. Рожкова Н. Використання інформаційно-комп'ютерних технологій як інноваційного методу в навчанні іноземних мов. *Наукові Записки [Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]*. Серія: Педагогічні науки. 2014. Випуск 132. С. 121–125.
15. Сорокіна Н. Інноваційний потенціал мультимедійних навчальних презентацій з іноземної мови. *Актуальні проблеми викладання іноземних мов для професійного спілкування : зб. наук. праць VII Всеукр. наук.-практ. конф., 19–20 трав. 2017 р.* Дніпро : Біла К.О., 2017. С. 157–158.